

4. Заватски В. Евангелическое движение в СССР после Второй мировой войны. – М., 1995.
5. Історія релігії в Україні: В 10 т. / Ред. кол.: А. Колодний та ін. – Т. 10: Релігія і церква років незалежності / За ред. А. Колодного. – К.; Дрогобич, 2003.
6. Духонченко Я. К. До цього місця допоміг нам Господь // Християнське життя. – Газета об'єднання церков євангельських-християн баптистів України. – 1990. – № 2.
7. Парасей О., Жукалюк Н. Бедная, бросаема бурею. К 110-летнему юбилею Церкви АСД в Украине. – К., 1997.
8. Жукалюк М. Церква АСД та духовне відродження України // Церква і національне відродження. – К., 1993.
9. Боннке Р. Евангелизация огнем. – Б.м., 2000.
10. Маринович М. Релігійна свобода: місцеві церкви і закордонні місіонери // Людина і світ. – 1997. – № 5/6.
11. Гладун К. Депутати виступили проти сектантства // Спасите наши души. – 2002. – № 3.
12. Закон України «Про внесення доповнень і змін до Закону Української РСР «Про свободу совісті та релігійні організації»». – Голос України. – 1994. – 12 січня. – № 5(755).
13. Державний архів Запорізької області. – Ф. Р.-4548. – Оп. 1. – Спр. 71 – Інформації щодо усунення загроз, які створює діяльність закордонних організацій в Запорізькій області за 1995 р.
14. Алдрих Д. Когда святые выходят в мир // Духовные источники. – Журнал для христианских лидеров и пасторов. – 1999. – Осень.
15. Решетинский В. Церковь без стен // Антиохийский призыв. – Христианский бюллетень. – 2005. – № 3.
16. Евангелизм / Ученичество: Учебное пособие. – Б.м., 1990.
17. Інтерв'ю з виконуючим директором Євро-Азійської акредитаційної асоціації С. В. Санніковим. Записане 19.01.2006. м. Одеса. Тривалість бесіди 2 год. 20 хв.
18. Колодний А. М. Стан і прогнози релігійних процесів в Україні // Південний архів: Збірник наукових праць. Історичні науки. – Херсон, 2005. – Вип. 19.
19. Протоколи обласних звітних конференцій церков ХВЕ Дніпропетровської області. – Б/м, 2005.
20. Головин С. Библийская стратегия благовестия для постатеистического общества. Семинар для благовесников. – Симферополь, 2003.
21. Яроцький П. Протестантизм в Україні: динаміка змін. Порівняльний аналіз інституалізації братства євангельських християн-баптистів і організації Свідків Єгови // Людина і світ. – 2004. – № 7.
22. Інтерв'ю з першим заступником Єпископа Церкви християн віри євангельської України М. П. Синюком. Записане 12.01. 2006 р. м. Київ. Тривалість бесіди 1 год.

Summary

The article depicts the resonance subject in the society – the subject of the evangelic-missionary activities of the late protestants in Ukraine. It gives the analysis of both home and foreign element of the missionary and the reaction of the Ukrainian state and society on it. The article demonstrates the stability of the evangelic strategy of the late protestants, the confession peculiarities of its execution, the sensible respond to the new social spiritual challenges.

В. В. Мороко

РОЗБУДОВА ПАРТІЙНИХ СТРУКТУР ШЛЯХОМ ТВОРЕННЯ ІЛЮЗІЇ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ (друга половина 90-х рр. XX ст. – початок XXI ст.)

Традиційно в теорії творення партійних структур прийнято вважати, що вони формуються електоральним та парламентським шляхами [1, с. 22]. Дані два типи вважаються класичними (М. Дюверже, М. Вебер, Р. Міхельс, Ж. Блондель). Варіації їх співвідношення можуть бути різними, але в підсумку взаємодія цих напрямків приводить до виникнення безпосередньо самої партії як суб'єкта політичних процесів у суспільстві [1, с. 29] та об'єкта для досліджень науковцями. Подібний підхід у вивченні історії становлення та діяльності партій є домінуючим і в Україні.

Тому українські історики приділяють, як правило, увагу ролі суспільно-політичних рухів у процесі формування Української незалежності (О. Корнієвський, В. Кремень, М. Томенко), впливу політичних сил на трансформації політичного устрою (Д. Видрін, Ф. Джос, В. Журавський, Д. Табачник), становленню опозиції (К. Богомаз, О. Гарань, Г. Гончарук), питанням ставлення політичних партій до державного будівництва (М. Примуш, Ю. Махінла, Ф. Джос) [2, с. 13].

Але суттєва різниця між дослідженнями європейських вчених і українських науковців є. Перші, поруч з вивченням зовнішніх проявів діяльності партій (програм, засобів виборчої боротьби, ідеологічного поділу на правих та лівих тощо), аналізують і прояви внутріпартійної роботи – чисельність партії, збір членських внесків, відмінності статутної будови. Вітчизняні ж дослідники данні питання оминають. Фактично, в їх працях пропонується прийняти на віру те, що конкретні

політичні партії мають ту чи іншу чисельність та можливість збирати членські внески, будують власну організацію не лише з обласних підрозділів, а й, згідно з власними статутами, з первинних осередків.

Крім того, всі українські дослідники єдині у визначенні політичних партій, як таких, що існують в реальному житті, а не лише в програмних документах. Пов'язане це з тим, що за нормами Закону України «Про політичні партії» реєстрації як партії підлягають лише суб'єкти політичної системи, котрі можна визначити як «добровільне об'єднання громадян – прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян» [3, с. 1]. Подібна норма закону, сукупно з вимогою мати не менше 10 тис. підписів громадян України при юридичній реєстрації, і дає підстави даним політичним силам називати себе «масовими партіями».

Останнє в певній мірі не суперечить ленінській теорії будівництва партії [4], яка домінувала в радянській історичній науці. Ми акцентуємо увагу на даній тезі в першу чергу тому, що на теренах України ця теорія творення партій проявляється передусім в намаганні створити так звану «масову партію».

Тяжіння до створення „масової партії” пояснюється в першу чергу історичними традиціями як політичних функціонерів, так і виборців, що в більшості своїй склали уявлення про партії та політичну систему через призму радянської пропаганди часів існування та діяльності КППС.

За даною точкою зору партія повинна бути: авангардною, масовою, захисницею, або представником певного класу чи соціальної групи, мати чітку партійну структуру на основі „демократичного централізму”, і, як підсумок, користуватися загальнонародною підтримкою та повагою [5, с. 306].

Чотири перші з вищевказаних ознак декларують майже всі партії України. Так, КПУ стверджує, що в її лавах 140 тис. членів [6, с. 144], та позиціонує себе як партію, яка, керуючись марксистсько-ленінською («авангардною» за суттю) теорією, захищає інтереси робітників і селян. СДПУ(о), оголошуючи чисельність понад 400 тис. осіб [7; 18], визначає себе партією середнього класу, яка спирається на європейську ідеологію соціал-демократичного руху [8], що теж є апіорі «авангардно». Від подібної тези відштовхується і СПУ, коли посилається на соціалістичний та соціал-демократичний рух Європи, і вказує свою чисельність в 210 тис. партійців [9]. Партія Регіонів взагалі почала діяльність в 2002 р. з декларації чисельності організації в 400 тис., а в 2003 р. на V з'їзді заявила вже 560 тис. членів партії [10]. Крім того, ця політична сила взяла на себе право «представляти інтереси всього народу України».

Подібне ми можемо знайти майже в усіх партій України. Але все це, в своїй масі, лише голослівні заяви. Так, КПУ чисельність в 140 тис. декларує протягом 12 років поспіль (з 1993 по 2005 р.), не знижуючи та не збільшуючи її, що взагалі неприродно для політичної партії*. За даними ж щорічних статистичних звітів СДПУ(О), в період з 1997 по 2005 р. [7, с. 18; 11, с. 16], при загальному рості партійних лав в 40 раз, на 2005 рік з неї мало б вийти понад 300 тис. осіб*, тобто фактична чисельність СДПУ(О) повинна дорівнювати не 407 тис., а 40-50 тисячам, що є на декілька порядків менше. СПУ, в свою чергу, фіксує збільшення рядів партії з 80 тис., у 2004 р., до 210 тис., у 2005 р., що становить понад 260 %. А по деяких обласних організаціях показує приріст партійних організацій на 300–500%, по АРК взагалі 814% (!) [12], що теж є спірним. Стосовно ж ПРУ, то в 1998 р., вона мала 10-20 тис. членів партії, а в 2003 р., як ми зазначали, 560 тис. Тобто вказані партії мали настільки високі темпи зростання лав, що це дає нам підстави до сумнівів щодо реальності даних процесів.

Таким чином, ми бачимо, що між деклараціями і намаганнями позиціонування партій як масових, або авангардних, та реальним станом речей велика прірва. Але при всьому цьому, під час виборчих кампаній вищезазначені партії отримують іноді від 50 до 80 відсотків голосів виборців, не лише на окремих дільницях або округах, а й на території цілих регіонів. Постає питання – за рахунок чого, якщо масовість їх і підтримка в суспільстві фіктивні, а партійні структури слабкі й нездатні забезпечити у передвиборчий період ефективну агітаційну роботу?

Тому, беручи до уваги такий високий відсоток голосів в умовах низького рівня впливу політичних партій як суб'єктів політичної системи в цілому, ми звернули увагу на процеси, що відбувались

* Ми спробували з'ясувати дійсну чисельність КПУ, але зіштовхнулись з тим, що джерела, які мали б непрямо вказати на динаміку чисельності, або неопубліковані, або видані частково. Маємо на увазі Звіти ЦКК КПУ та Постанови ЦК КПУ щодо критеріїв квотування кількості делегатів на з'їзди КПУ.

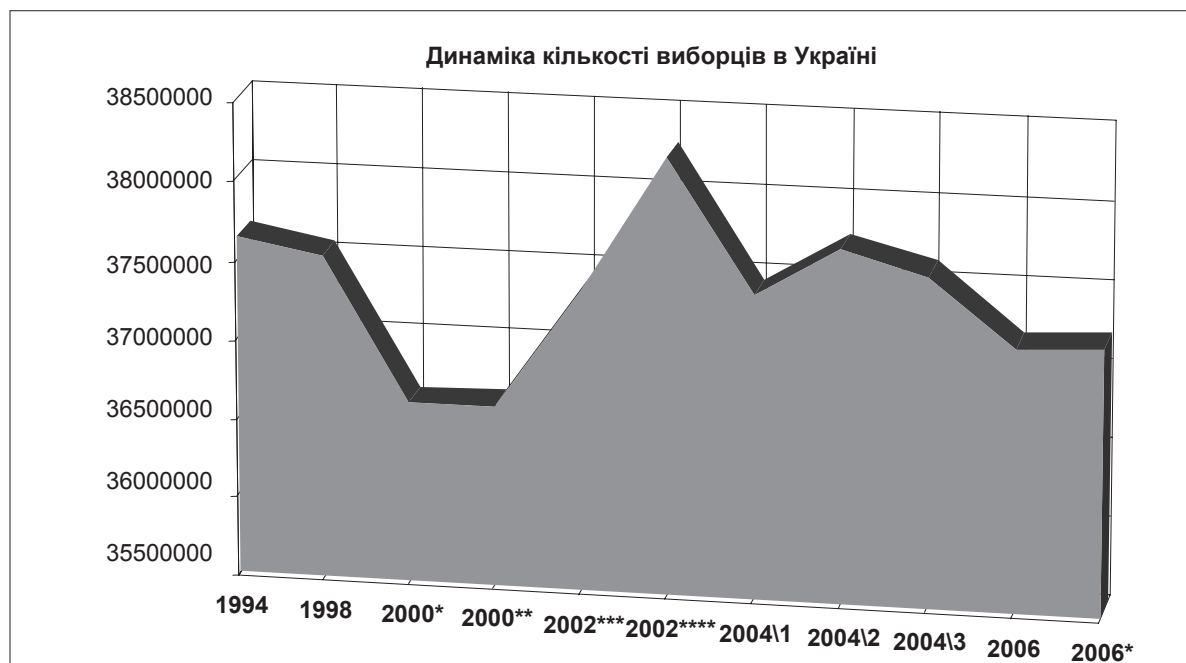
* Ми проаналізували динаміку змін членів партії за партійним стажем, яка надається в щорічних статистичних звітах СДПУ(О) та в статистичному звіті за даними звірки партійних рядів на вересень 2002 р. Вивчення коливань чисельності партійної організації в цьому розрізі вказала на постійну тенденцію до виходу з партії осіб, що вступили в СДПУ (О) до 1998 р., та масовий вихід партійців, які були прийняті під час передвиборчої кампанії в 2001–2002 рр. Кількість же членів партії, що вступали в СДПУ(О) в 2002–2005 рр., постійно завищувалась. Тобто кількість ескеків зі стажем в 1-2 роки була більшою, ніж за ці ж роки було прийнято в організацію, за тими же статистичними звітами!

безпосередньо під час виборів, а саме на динаміку кількості виборців в період з початку 90-х по 2006 р. та її вплив на кінцеві результати виборів до ВРУ по певних політичних партіях.

Аналіз ходу передвиборчих кампаній періоду 1994–2006 рр. виявив певні протиріччя в базових даних щодо чисельності виборців. Більш детальне вивчення питання показало регіональні закономірності у виявленні вищезазначених протиріч, що дає підставу висунути гіпотезу про появу досить оригінального засобу формування партійних структур – шляхом творення ілюзії електоральної підтримки певної політичної партії.

Аналізуючи дані про кількість громадян, що мають право обирати, наведені ЦВК [13], та порівнюючи їх з інформацією про демографічні і соціальні процеси, опубліковані в щорічних звітах Держкомстату України [14], з даними Всеукраїнського перепису населення 2001 р. [15], ми звернули увагу на те, що вони суперечать один одному.

Подивимось уважно на статистику кількості виборців на президентських, парламентських виборах і відомому референдумі [16] в період з 1994 по 2006 рр., які надані ЦВК як базові, тобто основні для легітимізації претензій на владу політичних сил в Україні. Отримане ми звели в наступну діаграму:



- На діаграмі 04\1, 04\2, 04\3 відповідають першому, другому, третьому турам виборів Президента України;
- 2006 – попередні дані ЦВК по кількості виборців;
- 2006* – дані ЦВК по факту внесених виборців до списків.

Як бачимо, одразу ж виникають питання:

Чому кількість виборців під час референдуму 2000 р., яка наведена на сайті ЦВК, але на різних сторінках, має різницю в 9 950 осіб? (на діаграмі відрізок 2000* – 2000**)

1. Чому різниця між кількістю тих, які мали право голосу на референдумі 2000 р., та виборцями, які внесені попередньо по округах на виборах 2002 р., становить 1 635 374!?

2. Чому різниця між виборцями, які показані по територіальних виборчих округах, та виборцями, внесеними до списків під час виборів 2002 р. ЦВК, становить 861 632!?! (на діаграмі відрізок 2002*** – 2002****)

3. Чому різниця між виборцями, що мали право брати участь у референдумі 2000 р., та тими, що були занесені до списків під час виборів до ВРУ 2002 р., становить 773 735!?

Одним із можливих пояснень подібних коливань могли б стати демографічні та соціальні процеси в Україні. Тобто за вказаний період могло б відбутися наступне:

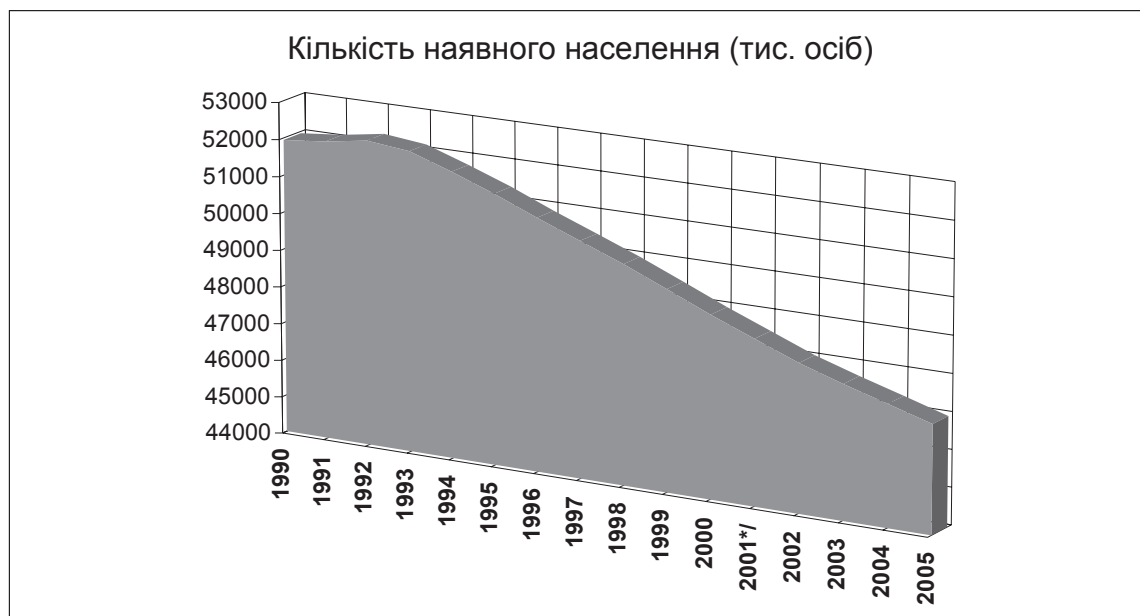
1. Змінилося вікове співвідношення, що привело б до того, що кількість нових виборців (громадян, що в цей період досягли 18 років) значно збільшилась.

2. Міграційні процеси призвели б до повернення в Україну значної кількості власних громадян або появи нових громадян.

3. Перепис 2001 р. виявив похибку в розрахунках кількості наявних та постійних мешканців України в бік їх збільшення.

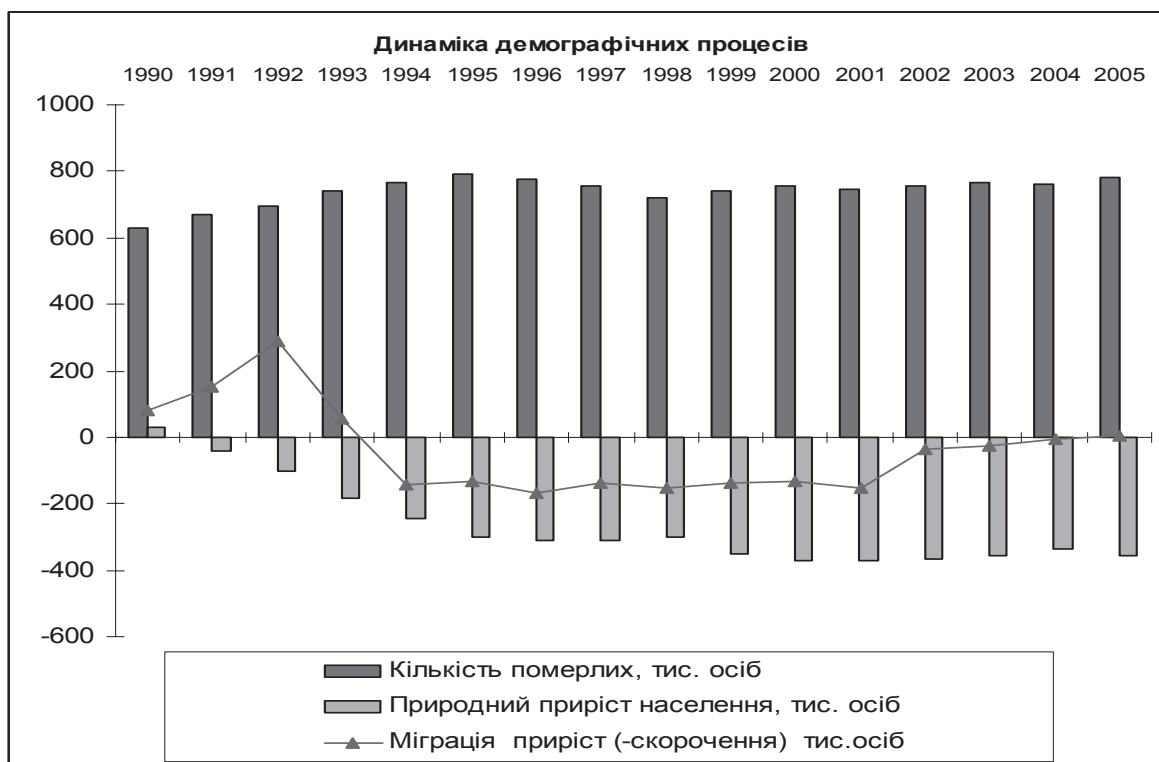
4. З року в рік відбувалося природне зростання кількості населення України.

Перевіряючи ці версії, ми, в першу чергу, звернулися до даних Держкомстату України щодо динаміки чисельності мешканців України [17] та отримали наступні результати:



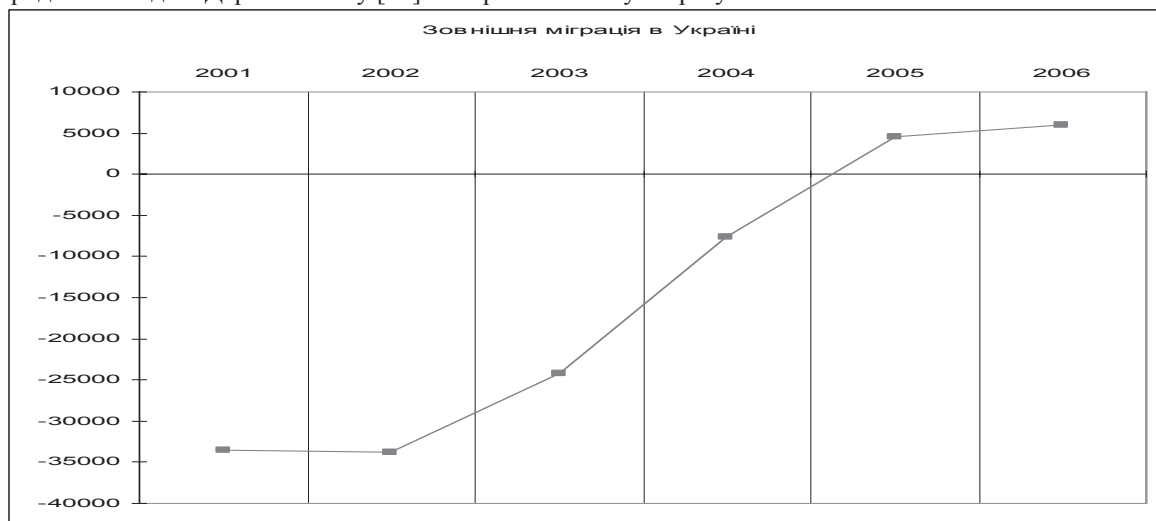
Як бачимо, діаграма підтверджує зменшення чисельності виборців в Україні, а ніяк не навпаки.

Тому ми перевірили наші припущення також в контексті динаміки смертності та зовнішньої міграції [17] і отримали наступні результати:



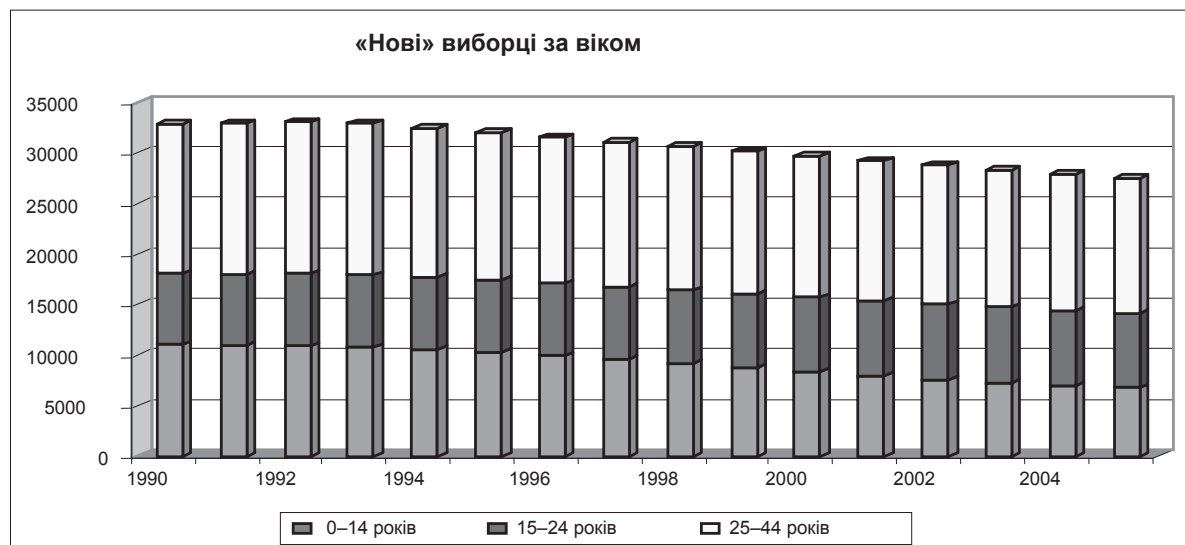
Даний напрямок пошуків показав, що за рахунок смертності кількість виборців мала б щороку зменшуватися в межах сотень тисяч.

Єдине збільшення зафіксовано в кривій міграційних процесів. Тому ми більш прискіпливо продивились дані Держкомстату [18] та отримали наступні результати:



Аналіз показав, що в 2001–2002 рр. значних змін в тенденції міграційних процесів не відбулось, а подальша динаміка спостерігається в діапазоні, який міг би лише пояснити різницю кількості виборців під час референдуму 2000 р. і аж ніяк не пояснює появу сотень тисяч нових виборців під час виборів 2002 р.

Єдиним поясненням міг би стати демографічний вибух, що виявився би в різкому зростанні вікової групи – понад 18 років. Процеси, які відбувались в Україні в цьому розрізі наведені в наступній діаграмі:



І в цьому випадку ми не бачимо жодних ознак демографічного вибуху. Навпаки, цікава для нас вікова категорія зменшується. Зростає лише старша вікова група, що є показником старіння нації.

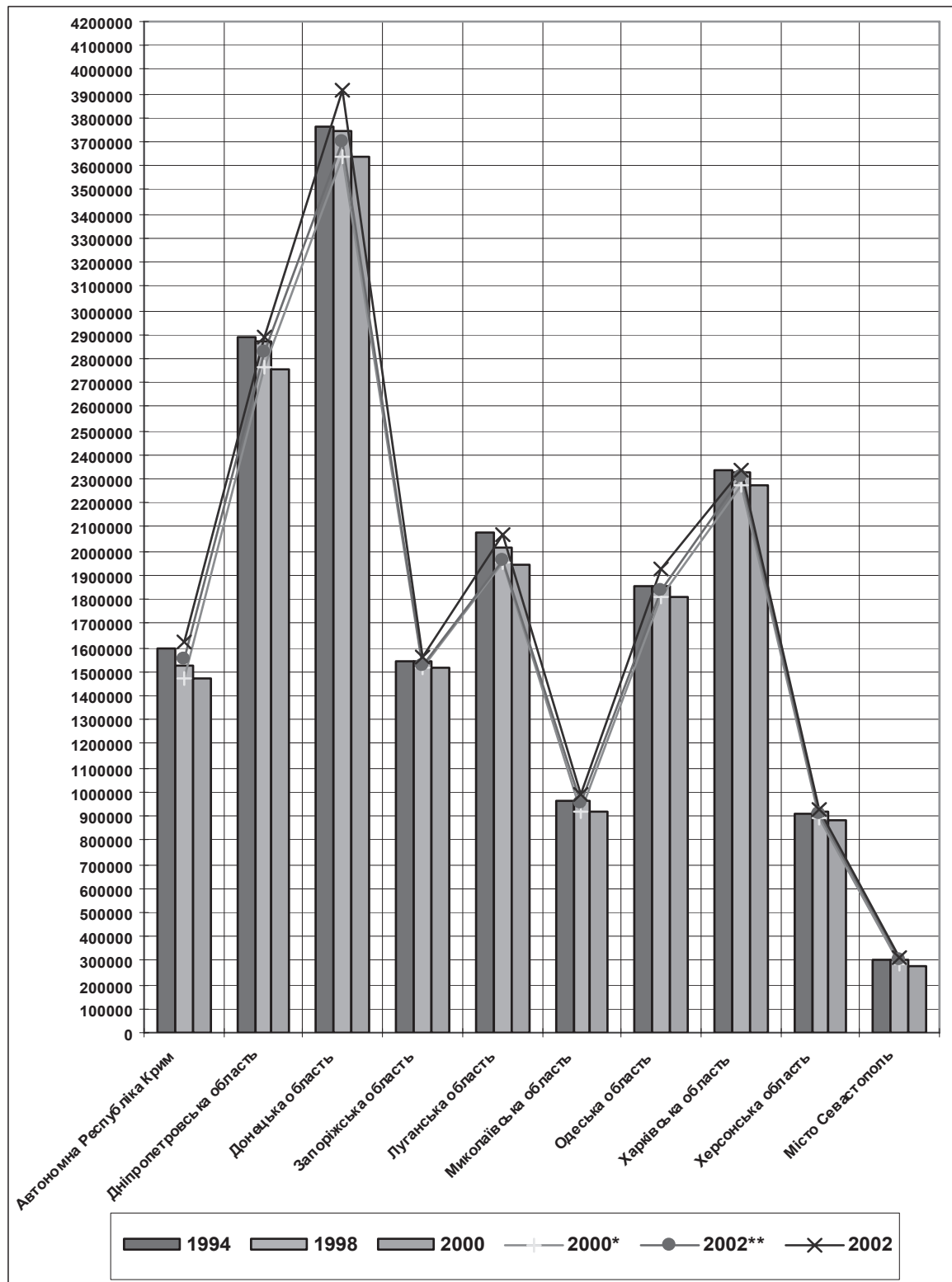
Таким чином, ні демографічні, ні соціальні процеси в Україні не дають відповіді на поставлені вище питання. Як не пояснюють причин значного збільшення кількості виборців в 2002 р., у порівнянні з 2000 р. Адже кількість виборців повинна була б зменшуватися!

Найімовірніше, єдиним поясненням подібному процесу може бути адміністративне втручання.

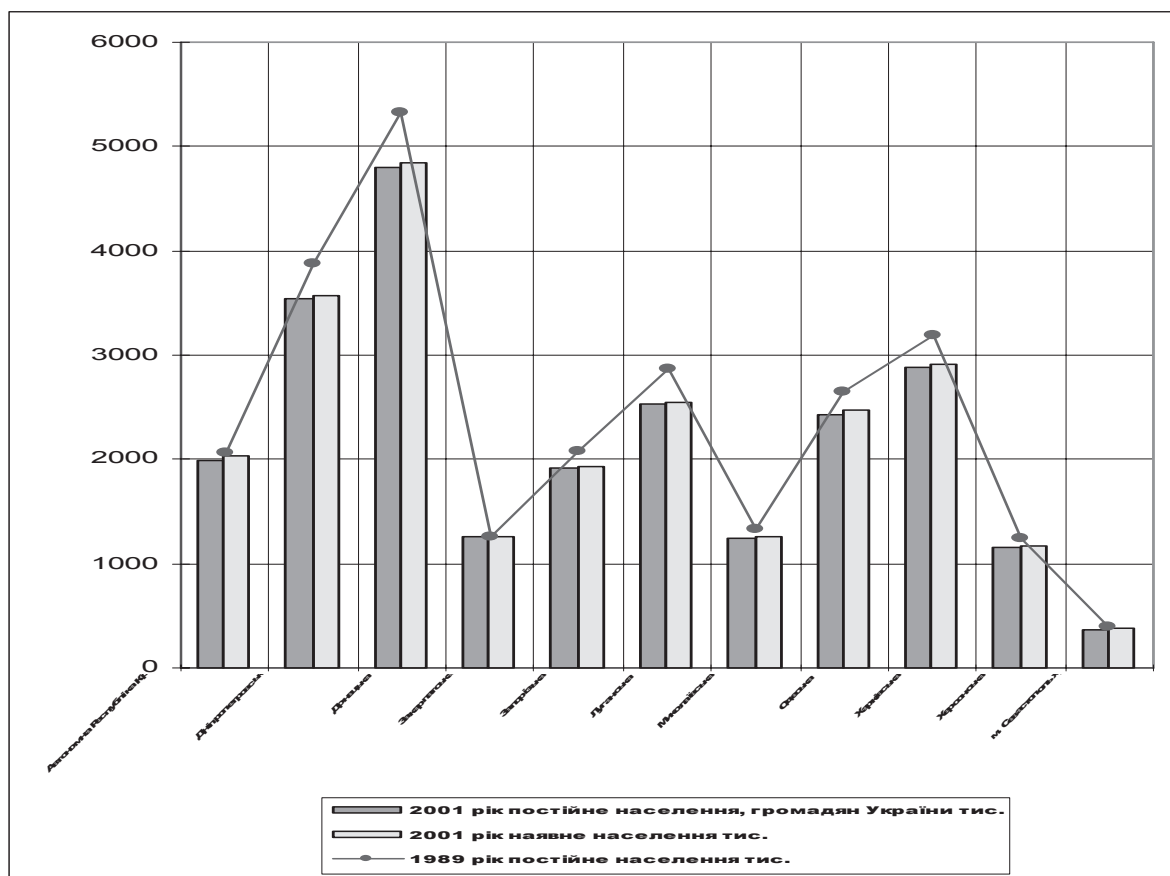
Тому розглянемо прискіпливіше вплив «адміністративного фактору». Для цього ми розбили загальноукраїнську динаміку кількості виборців в період 1994–2002 рр. по регіонах [19] та звели їх в наступні діаграми:

Діаграма 1

Динаміка змін кількості населення в південно-східній Україні



Дані перепису 2001 р. в південно-східній Україні



Діаграми та аналіз даних Держкомстату дали можливість побачити, що лівові частка «нових виборців» з'явилась в південно-східній Україні, Закарпатті та Києві. І якщо збільшення виборців в м. Київ має соціокультурне тло (прагнення багатьох потрапити до столиці – ефект так званого «ссява Києва»), то збільшення чисельності в південно-східній Україні та на Закарпатті можна пояснити лише механічним адміністративним втручанням. Очевидно, таке втручання мало на меті створити у виборців ілюзію значної електоральної підтримки певних політичних партій народом. Маємо на увазі передусім СДПУ(О) та ПРУ. Спираючись на південно-східну Україну та Закарпаття, ці партії потрапили до ВРУ 4 скликання, а завдяки мажоритарним депутатам ПРУ значно збільшила кількісний склад фракції.

Технологія даного процесу гіпотетично може бути наступною:

1. Попередньо до списків виборців вносяться всі постійні мешканці з посиланням на перепис 1989 р. Маємо по Україні різницю в 2002 р. в порівнянні з 2000 р. в 1 635 374 виборців. Причому в південно-східній Україні та Закарпатті – 1 143 863 особи, м. Київ – 126 488, по всіх інших територіях разом – 394 488 виборців;

2. З огляду на вищезазначені цифри друкуються бюлетені. Розпорядники адмінресурсу отримують їх «додатково» півтора мільйона;

3. Під час підрахунку з посиланням на кількість постійних або наявних мешканців даної території корелюється кількість виборців, зменшується «100-процентна наповненість» електорату, доводиться різниця до 773 735 виборців. Тим самим збільшується «електоральна відсоткова вартість» одного бюлетеня;

4. Беручи до уваги міграційні процеси та той факт, що за 2000–2001 рр. померло 1,5 млн мешканців України, певна політична сила, завдячуючи вищезазначеним маніпуляціям, отримує понад 3 млн вільних бюлетенів. У межах України це близько 12 % голосів, а по південно-східній Україні та Закарпаттю понад 25 % тих, що взяли участь у виборах.

До речі, ПР на виборах 2002 року, знаходячись в блоці «За Єдину Україну!», набирає 11,77 % по Україні, та в межах 30 % по південно-східній Україні [20]. Таким чином, як гіпотезу можна стверджувати наступне – виявлені нами «неточності» в кількості виборців були на руку Блоку «За

Єдину Україну!», а беручи до уваги той факт, що дана політична сила була провладною силою періоду Президента України Л. Кучми, то вона до того ж мала всі важелі та можливості використати даний «люфт» на свою користь.

Зводячи все вищезазначене до єдиного знаменника, ми можемо стверджувати, що наведені нами факти є зовнішнім проявом формування нової партії шляхом творення ілюзії електоральної підтримки. Даний процес має наступну послідовність:

1. За основу береться структура вже існуючої політичної партії, яка має на попередніх виборах досить низький відсоток голосів, а тому її керівництво слабке;

2. Відбувається заміна керівництва, на підставі норм Статуту партії, на більш харизматичне;

3. Під час виборів шляхом механічного адміністративного втручання твориться ілюзія значної електоральної підтримки даної партії;

4. З метою збільшення загальноукраїнського відсотка підтримки обраної партії виокремлюється „базовий” регіон, де відсоток голосів максимально підвищується. Для СДПУ(О) в 1998 р. це було Закарпаття, для ПРУ в 2002 р. – Донбас. Обидва регіони мають високі показники зовнішньої та внутрішньої міграції. Це потенційні „мертві душі”. В обох регіонах значно домінує лише одна фінансово-промислова група.

5. Обрана партія, таким чином, потрапляє до парламенту. Вона створює дієву депутатську фракцію, яка, одночасно з цим, стає своєрідним центром прийняття кінцевих рішень. Це дозволяє партії концентрувати в своїх руках значні фінансові та владні ресурси;

6. Партія стає привабливою для виконавчої гілки влади, що зовнішньо проявляється в зростанні випадків вступу до неї її представників.

7. Подібна партія, таким чином, стає провладною (або партією при владі). Народний характер партії імітується бурхливою діяльністю на місцях з нульовим КПД для виборців.

Така схема характерна для СДПУ(О) періоду 1996–2004 рр. та ПРУ 1998–2006 рр. Але історія діяльності СДПУ(О) вказує на певну циклічність розвитку партії, створеної шляхом творення ілюзії електоральної підтримки. Цикл успішності подібної партії завершується, коли вона втрачає можливість підтримувати ілюзію внаслідок програшу в боротьбі за сфери впливу з іншою політичною силою або коаліцією. В даному випадку такими силами для СДПУ(О) стали партії-учасниці кампанії „Україна без Кучми!” та ПРУ в період 2004–2006 рр. Втрата ілюзії електоральної підтримки проявилась в катастрофічно низькому відсотку голосів на виборах до рад всіх рівнів 2006 р. в порівнянні з відсотком на виборах 1998 та 2002 рр.

Цей процес не є обов’язково закономірним, оскільки поки що не проявився в діяльності інших партій. Тому може розглядатися лише як потенційний прогноз для ПРУ.

Джерела та література

1. Дюверже М. Політичні партії. – М., 2000.
2. Кизименко І. О. Суспільно-політичні рухи в Україні (90-ті роки XX ст.): історіографія: Автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.06. – К., 2003.
3. Закон України «Про політичні партії в Україні» від 5 квітня 2001 № 2365-III (з змінами) [WWW document]. URL <http://cvk.gov.ua>
4. Ленін В. І. Повне зібрання творів. – К., 1970. – Т. 7: Лист до товариша про наші організаційні завдання.
5. Коммунистическая партия Советского Союза в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК. 1898–1971. – Изд. 8-е, доп., и испр. – М., 1972. – Т. 8: 1959–1965.
6. Комуністична партія України в резолюціях і рішеннях з’їздів, конференцій і пленумів ЦК, 1992–2005 / Редкол.: П. М. Симоненко (голова) та ін. – К., 2005.
7. Матеріали засідання Політбюро СДПУ(О). 25 січня 2005 року. – К., 2005.
8. Загородній Ю. І. СДПУ(О) як масова партія: екстраполяція поглядів М. Дюверже на сучасний український політикум // Наше гасло. – 2003. – № 1.
9. Партійне життя. СПУ // <http://www.spu.in.ua/arhives.php>.
10. Сайт ПРУ, съезды // <http://partyofregions.org.uameetcongress>.
11. Матеріали засідання Політбюро СДПУ(О). 29 грудня 2002 року. – К., 2002.
12. Сайт СПУ // <http://www.spu.in.ua/arhives.php>
13. Сайт Центральної Виборчої комісії // <http://cvk.gov.ua>
14. Сайт Держкомстату України. Архів 1998–2005 // <http://www.ukrstat.gov.ua>
15. Сайт Держкомстату України. Перепис 2001 року // <http://www.ukrcensus.gov.ua>
16. Сайт Центральної Виборчої Комісії <http://cvk.gov.ua>
17. Сайт Держкомстату України http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ds/nas_rik/nas_u/2002.html
18. Сайт Держкомстату України http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2006/ds/mr/mr_u/mr0906_u.html
19. Сайт Центральної Виборчої комісії. Результати виборів // <http://cvk.gov.ua>
20. Сайт Центральної Виборчої комісії <http://cvk.gov.ua/pls/vd2002/webproc0v>

Summary

New parties appear in the second part of the 90-th. Most of them don't have ideological orientations. We mean, first of all SDPU(O) and Party of Regions. Analyzing the demographical processes in Ukraine, the dynamics of numerous parties and the results of elections to the Supreme Rada and of referendum in 2000, the author puts forward the hypothesis of political party's creation by illusion of considerable electoral support. It is assumed that the basis of the given method of party formation is the possibility of administrative impact of certain political forces

П. М. Жижиан

ВПЛИВ ПАРЛАМЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ У ПОЛЬЩІ (2001 р.) І В УКРАЇНІ (2002 р.) НА ВИЗНАЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ

Після здобуття незалежності України її стосунки з Республікою Польщею набули стратегічного значення. Пов'язано це було і з геополітичними чинниками, адже, за словами З. Бжезінського, українсько-польська співпраця, котра спирається на єдність поглядів стосовно майбутнього Європи, повинна стати на нашому континенті фактом стратегічного значення [1, с. 8]. На початку ХХІ ст. у Польщі (2001 р.) і в Україні (2002 р.) відбулися парламентські вибори, за результатами яких можна було робити прогнози щодо розвитку зовнішньополітичних стратегій держав. Особливо важливими мали стати вибори в Україні.

Цей період українсько-польських відносин є досить цікавим для дослідників. Питання впливу внутрішньополітичних факторів на двосторонні відносини розглядається у контексті міжпарламентських зв'язків, зокрема у статті В. Гевко „Українсько-польські міжпарламентські взаємини” [2]. Крім того, важливими для вивчення проблеми є публікації різноманітних наукових установ, наприклад таких, як Інститут політики (м. Київ) [3]. Дотично проблем впливу українських внутрішньополітичних факторів на зовнішню політику України торкається у своїй монографії Малярчук В.А. [4].

Становлення і розвиток українсько-польських відносин протягом 1999–2004 років здійснювалися на фоні серйозних перетворень в усіх сферах життя обох країн. У досліджуваний період значних змін зазнала, перш за все, політична складова суспільного життя обох країн.

У Польщі, в результаті парламентських виборів (2001 р.), до влади прийшла нова політична сила, яка, взявши естафету у революційної „Солідарності”, розпочала „мирне будівництво”. В Україні, перед черговими виборами до Верховної Ради (2002 р.), була впроваджена мажоритарно-пропорційна виборча система [5, с. 265], покликана створити передумови для інституалізації суспільно-політичного життя. Ця подія практично заклала підвалини для формування нової політичної структури, де вперше провідну роль у парламенті стали відігравати саме політичні партії як повноцінні суб'єкти політичного процесу.

Особливістю парламентської передвиборчої кампанії у Польщі 2001 року була фактична відсутність ідеологічних суперечностей стосовно зовнішньої політики країни. Адже зовнішньополітичні орієнтири РП були визначені задовго до цього. Тому-то зовнішня політика і не була основною темою передвиборчих програм партій та блоків. В Україні ж, навпаки, дискусія навколо зовнішньополітичного курсу держави займала далеко не останнє місце у передвиборчій кампанії.

Жодна з політичних сил Польщі, що потрапили до Сейму та Сенату, не відкидала необхідності вступу до Європейського Союзу, тобто євроатлантичного вектору зовнішньополітичної стратегії країни. Суперечності виникали лише відносно паритетності та рівноправності стосунків Польща – ЄС. Позиція переможця виборчих перегонів Союзу Лівих Демократичної – Унії Праці щодо ЄС формулювалася так: „Інтеграція не є ціллю самою по собі. Хочемо бути в Європейському Союзі тому, щоб краще реалізувати наші основні завдання: швидке економічне зростання, осучаснення сільського господарства, виправлення інфраструктури, вирівнювання шансів” [6].

Отже, за результатами парламентських виборів у Польщі 2001 р. впевнену перемогу здобув блок партій Союзу Лівих Демократичної – Унії Праці, набравши 41,4% голосів виборців (див. табл. 1) [3, с. 49].